

Попко Станіслав Васильович,
курсант 2 курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Круглова Ольга Олександрівна
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та
процесу факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ПРИ ВИКОРИСТАННІ БАНКІВСЬКИХ КАРТОК

У наш час банківська система постає як невід'ємна частина у життєдіяльності населення, адже кожного разу, коли людина купує щось у супермаркеті, бере позику, оформлює кредит, придбає товар у розстрочку за допомогою банківської картки, вона безпосередньо стає суб'єктом банківських правовідносин. Виникає питання: «Чому банківська система почала відігравати таку важливу роль у життєдіяльності людей?» Усе це дуже просто пояснити. Це зручно й швидко, а якщо швидко, то економить час, а якщо економить час, то вигідно. Тобто люди, використовуючи послуги, які надає система банків отримують безліч переваг, які в сучасному житті стають невід'ємною частиною суспільного життя.

Але, попри всі привілеї, якими користуються банківські клієнти, існують певні ризики при взаємодії людини з банківською системою. Це можуть бути втрачені вкладені гроші у банк при його розпаді або фальшиві відсотки при начебто вигідній розстрочці чи позиці. Також не можна забувати про валютні, процентні, фондові, внутрішні й зовнішні, а також ліквідні ризики при яких людина може потрапити у «банківську пастку» та втратити власний капітал та майно.

Пропонуємо розібратися, навіщо потрібні банківські картки для дітей. Це дуже зручний інструмент, який допомагає збирати кошти, швидко ділитися з дитиною необхідною сумою і повністю контролювати її витрати. Багато великих банків прагнуть зробити життя своїх клієнтів ще зручніше, тому пропонують дитячі дебетові картки з певними обмеженнями. Вони дають величезні можливості для батьків і юних власників карт.

Згідно із законодавством саме з 6 років діти вже впораються з покупкою різних дрібних речей. Відповідно, в період від 6 до 14 років дитина здатна користуватися будь-якою картою, яку для неї замовлять батьки, в тому числі дублікатами його рахунку.

Їм дозволяється користуватися тільки дебетовими картами, зате дитині можна задати ліміт по списаннях. Фактично це додаткова карта, яка випускається до основного рахунку.

У цих карт є певні переваги, про які варто розповісти:

- батьки можуть контролювати витрати своєї дитини через смс-сервіс, Інтернет і мобільний банк;

- легко ставляться будь-які ліміти на покупки – по товарах, по сумах, по днях;

- можна отримувати нарахування на залишок через дитячу дебетову карту і повертати частину витрачених грошей у вигляді кешбека;

- найчастіше цю карту діти використовують в якості платіжного засобу в офлайн-магазинах і в Інтернеті, знімати готівку або поповнювати зазвичай не можна [1, с .44].

Дитяча банківська карта – це не тільки зручно, але і вигідно. Не доводиться шукати дрібницю, щоб відправити дитину в магазин, вони можуть самі платити за себе в транспорті, купувати морозиво на прогулянці, платити в шкільному буфеті. А батьки можуть в будь-який момент подивитися, скільки було витрачено і на що.

Незважаючи на те, що банки запевняють своїх клієнтів в надійності і безпеці використання пластикових карт, шахраї знаходять нові способи незаконного списання коштів. За даними ЦБ за 2019 рік зловмисники вивели з карткових рахунків 1,3 мільйона гривень, що в 1,5 рази перевищує аналогічний показник за попередній період.

Обдурити або зламати банківську систему безпеки досить складно, тому злочинці намагаються будь-якими способами виманити інформацію про карту у самого власника. Для досягнення своєї мети вони використовують всі доступні ресурси-телефон, інтернет-сайти, онлайн-банк, мобільний банк та інші канали. По телефону даний вид шахрайства має безліч варіацій, які об'єднує те, що власнику карти дзвонять з незнайомого номера і під будь-яким приводом просять повідомити її реквізити. У більшості випадків зловмисники використовують такі схеми: виграш в лотерею. Злочинець представляється менеджером відомої компанії і повідомляє, що клієнт став переможцем розіграшу. Для отримання винагороди необхідно терміново вислати реквізити своєї банківської карти.

Дзвінок зі Служби безпеки банку. Фальшивий «співробітник» сповіщає клієнта про те, що його карту намагалися зламати і просить уточнити дані для виправлення ситуації. Телефонні шахраї завжди говорять впевнено, мають добре поставлений голос, а на будь-яке питання клієнта мають заздалегідь підготовлену відповідь.

Через СМС. Ця схема має багато спільного з попереднім способом. Різниця полягає в тому, що помилкова інформація приходить в тексті СМС-повідомлення. Розсилка здійснюється з незнайомого номера, але шахраї підписуються відомою компанією. Поширений приклад подібних фейкових повідомлень: «Ваша карта заблокована. Передзвоніть за номером + 7926xxxxxxx. Ваш Ощадбанк». Якщо клієнт не реагує, то злочинці можуть надіслати повторне СМС із загрозою стягнення штрафу або комісії [2, с.1].

Через «Мобільний банк». Послуга «Мобільний банк» дозволяє здійснювати операції за допомогою СМС-команд. Щоб перевести кошти іншому клієнту, досить відправити повідомлення на короткий номер банку з того телефону, який прив'язаний до карти. Шахраї використовують дану опцію в наступних випадках: телефон був загублений власником. До моменту блокування SIM-карти будь-яка людина може списати гроші з картки за допомогою СМС-команд, перелік яких розміщений на сайті будь-якого банку. Клієнт відмовився від послуг конкретного стільникового оператора і не відключив «Мобільний банк». В цьому випадку номер телефону потрапить в руки нового абонента, який може виявитися шахраєм і списувати гроші за допомогою СМС-команд. Завдяки використанню мобільного банку зловмисник також легко вирахувати, в якій організації власник телефону відкрив карту.

Щодня зловмисники винаходять нові способи розкрадання коштів з банківських карт, тому неможливо передбачити всі сценарії розвитку подій. Однак при дотриманні зазначених елементарних заходів безпеки будь-який користувач зможе запобігти нанесенню збитку від дій шахраїв.

Бібліографічні посилання:

1. Пластиковая экономика / Б. О. Руденко: *Наука и жизнь*, 2010. № 1. С. 44 – 47.
2. Шахрайство з кредитними картками: що мав зробити і не зробив банк / Т. А. Орленко: *Юридичний вісник України*, 2016. № 14. С. 1.

Пронічкіна Анастасія Сергіївна,

курсант 4 курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Нагорна Олена Олександрівна,

викладач кафедри цивільного права
та процесу факультету підготовки